

- Uvod • Edem papile • Papilitis • Retrobulbarni neuritis • Toksična ambliopija

Uvod

Mali nervi retine (mrežnice) reagiraju na svjetlo i provode impulse vidnom nervu koji ih prenosi u mozak. Problem bilo gdje duž vidnog nerva i njegovih ogranaka ili oštećenje područja na stražnjem dijelu mozga koji registrira i obrađuje vidne podražaje može imati za posljedicu promjene vida.

Vidni nervi teku neuobičajenim putem od očiju do stražnjeg dijela mozga: svaki se nerv cijepa i polovica njegovih vlakana prelaze na drugu stranu vidne hijazme (mjesto križanja nervnih vlakana). Zbog takvog anatomskog rasporeda, oštećenje uzduž putova očnog nerva uzrokuje specifične oblike gubitka vida. Ako je vidni nerv oštećen između očne jabučice i vidne hijazme, osoba može postati slijepa na to oko. Ali ako je problem u stražnjem dijelu puteva vidnog nerva, vid se može izgubiti u samo polovici vidnoga polja oba oka, takvo se stanje zove hemianopija.

Ako se na oba oka izgubi periferni vid, uzrok može biti oštećenje vidne hijazme. Ako oba oka izgube polovicu vidnoga polja na istoj strani, npr. na desnoj strani, uzrok je obično oštećenje puta vidnoga nerva na suprotnoj strani mozga uzrokovanog moždanim udarom, krvarenjem ili tumorom.

EDEM PAPILE

Edem papile je stanje pri kojem povišeni pritisak oko mozga uzrokuje otok vidnog nerva na mjestu njegova ulaska u oko.

Stanje, koje se gotovo uvijek javi na oba oka, obično uzrokuje tumor mozga ili apsces, ozljeda glave, krvarenje u mozgu, infekcija mozga ili njegovih ovojnica (meninga), pseudotumor mozga, tromboza kavernoznog sinusa ili vrlo visoki krvni pritisak. Teška bolest pluća može također povisiti pritisak u mozgu dovodeći do edema papile.

Najprije edem papile može uzrokovati glavobolje a da ne dođe do zahvaćanja vida. Liječenje ovisi o uzroku visokog pritiska u mozgu. Da bi se snizio pritisak mogu biti potrebni lijekovi ili hirurški zahvat. Ako se visoki pritisak brzo ne smanji, vidni nerv i mozak mogu se trajno oštetiti.

PAPILITIS

Papilitis (optički neuritis) je upala vrha vidnoga nerva na mjestu gdje ulazi u oko.

Papilitis može nastati zbog mnogo uzroka, premda često nije poznat pravi uzrok. U ljudi starijih od 60 godina glavni je uzrok temporalni arteritis. Papilitis može nastati i zbog virusnih ili imunoloških poremećaja.

Premda papilitis obično zahvaća samo jedno oko, može se razviti u oba. Posljedica je gubitak vida koji se može razlikovati od male slijepe mrlje do potpune sljepoće unutar dan ili dva. Katkada je gubitak trajan. Osoba može, ali ne mora, osjetiti bol.

Za postavljanje dijagnoze doktor ispituje je li vid normalan u svim područjima, pretražuje vidni nerv oftalmoskopom (instrument koji se koristi za promatranje unutrašnjosti oka) i utvrđuje reagiraju li zjenice normalno na svjetlo. Katkada su potrebni CT ili MRI.

Liječenje ovisi o uzroku. Često se kao prva terapija daju kortikosteroidi.

NEURITIS RETROBULARIS

(retrobulbarni neuritis)

Retrobulbarni neuritis je upala dijela vidnoga nerva neposredno iza oka, obično zahvaća samo jedno oko.

Nekoliko stanja može dovesti do upale i tako oštetiti područje. Često je uzrok multipla skleroza. Međutim, i nekoliko drugih stanja može potaknuti retrobulbarni neuritis. Katkada se uzrok ne otkrije.

Retrobulbarni neuritis izuzetno brzo dovodi do gubitka vida i pokreti očiju postaju bolni.

Pretraga oftalmoskopom ukazuje na male promjene ili ih uopće nema u dijelu očnoga nerva koji se vidi na stražnjem dijelu oka.

Oko polovice epizoda retrobulbarnoga neuritisa poboljšava se bez liječenja, često za 2-8 sedmica. Katkada ostaje zamagljenost u središtu vidnoga polja, međutim, može doći do recidiva, naročito ako je uzrok multipla skleroza, a svaki recidiv može pogoršati gubitak vida.

Vidni nerv se može trajno oštetiti i u rijetkim slučajevima ponovljeni napadi mogu dovesti do potpune sljepoće. Liječenje ovisi o uzroku i može uključiti kortikosteroide. Katkada se ne liječi.

TOKSIČNA AMBLIOPIJA

Toksična ambliopija je stanje slično retrobulbarnom neuritisu koje obično zahvaća oba oka. Naročito su osjetljivi alkoholičari, premda uzrok može biti loša prehrana, a ne alkohol. Takvo stanje mogu uzrokovati i otrovni hemijski spojevi, kao što su oni u cigaretnom dimu i olovo, metilni alkohol, hloramfenikol, digitalis, etambutol i mnogi drugi.

Toksična ambliopija dovodi do gubitka vida u središtu vidnoga polja ograničenog na malo područje koje se polagano povećava i može napredovati do potpune sljepoće. Doktor koji pretražuje oko oftalmoskopom vidi male promjene ili ih uopće ne vidi.

Ljudi sa toksičnom ambliopijom moraju izbjegavati duhan, alkohol ili otrovne hemijske tvari koje mogu dovesti do ovog stanja. Ako je uzročni činioc alkohol, osoba mora jesti dobro uravnoteženu hranu i uzimati dodatne količine vitamina B kompleksa. Ako je uzrok olovo, u uklanjanju olova mogu pomoći kelatni lijekovi.